

Kā rīkoties? - Bulgārija

SATURS

- 1 Vai man noteikti ir jāvēršas tiesā vai arī pastāv citas alternatīvas?
- 2 Vai pastāv kāds laika ierobežojums, lai vērstos tiesā?
- 3 Vai man jāvēršas šīs dalībvalsts tiesā?
- 4 Ja jā, tad kurā šīs dalībvalsts tiesā man jāvēršas, ja ņem vērā manu dzīvesvietu un otras puses dzīvesvietu, vai citus ar strīdu saistītus apstākļus?
- 5 Kurā šīs dalībvalsts tiesā man būtu jāvēršas, ja ņem vērā lietas raksturu, kā arī iespējamo prasījuma mantisko apmēru?
- 6 Vai es pats(-i) varu iesniegt prasības pieteikumu tiesā, vai arī ir nepieciešams starpnieks, piemēram, jurists?
- 7 Tieši pie kā man jāvēršas, lai uzsāktu tiesas lietu: reģistrācijas birojā, pie tiesas darbinieka kancelejā, vai kādā citā iestādē?
- 8 Kādā valodā prasības pieteikumu var iesniegt? Vai to var darīt mutiski, vai arī tam jābūt rakstveidā? Vai prasības pieteikumu var nosūtīt pa faksu vai e-pastu?
- 9 Lai celtu prasību, ir jāaizpilda kādas īpašas veidlapas? Ja nav, kā lai es izklāstu savu prasījumu? Vai ir kādi īpaši elementi, kas ir ietverami iesniedzamajos dokumentos?
- 10 Vai man ir jāmaksā tiesas izdevumi? Ja, jā, – kad? Vai man jāapmaksā advokāts no prasības iesniegšanas brīža?
- 11 Vai ir iespējams saņemt juridisko palīdzību?
- 12 No kura brīža tiek uzskatīts, ka prasība ir celta? Vai iestādes sniedz kādu atbildi par to, vai mans prasījums ir vai nav pienācīgi izklāstīts?
- 13 Vai es saņemšu precīzas ziņas par notikumu turpmāko attīstības gaitu (piemēram, laiku, kad man ir jāierodas tiesā)?

1 Vai man noteikti ir jāvēršas tiesā vai arī pastāv citas alternatīvas?

Pastāv arī alternatīvas strīdu izšķiršanas procedūras (sk. "[Tiesu jurisdikcija](#)").

2 Vai pastāv kāds laika ierobežojums, lai vērstos tiesā?

Katrai lietai termiņš ir atšķirīgs (sk. "[Procesuālie termiņi](#)"). Lai noskaidrotu termiņus, konsultējieties ar advokātu.

3 Vai man jāvēršas šīs dalībvalsts tiesā?

Sk. [Tiesu jurisdikcija](#).

4 Ja jā, tad kurā šīs dalībvalsts tiesā man jāvēršas, ja ņem vērā manu dzīvesvietu un otras puses dzīvesvietu, vai citus ar strīdu saistītus apstākļus?

Sk. [Tiesu jurisdikcija — Bulgārija](#).

5 Kurā šīs dalībvalsts tiesā man būtu jāvēršas, ja ņem vērā lietas raksturu, kā arī iespējamo prasījuma mantisko apmēru?

Sk. [Tiesu jurisdikcija — Bulgārija](#).

6 Vai es pats(-i) varu iesniegt prasības pieteikumu tiesā, vai arī ir nepieciešams starpnieks, piemēram, jurists?

Prasību var celt prasītājs personīgi vai viņa pilnvarots starpnieks. Prasības pieteikumam jāpievieno starpnieka pilnvarojums.

7 Tieši pie kā man jāvēršas, lai uzsāktu tiesas lietu: reģistrācijas birojā, pie tiesas darbinieka kancelejā, vai kādā citā iestādē?

Prasības pieteikumus iesniedz attiecīgās tiesas kancelejā vai sekretariātā prasītājs personīgi vai viņa pilnvarotais starpnieks. Prasības pieteikumus pieņem tiesas darbinieki, parasti — kancelejas pārziņi, tiesas darba laikā. Prasības pieteikumus var arī nosūtīt pa pastu tiesas kancelejai.

8 Kādā valodā prasības pieteikumu var iesniegt? Vai to var darīt mutiski, vai arī tam jābūt rakstveidā? Vai prasības pieteikumu var nosūtīt pa faksu vai e-pastu?

Prasības pieteikumi jāiesniedz tiesai rakstiski, un tiem jābūt sagatavotiem bulgāru valodā. Prasības pieteikumus var nosūtīt pa pastu, bet ne pa faksu vai e-pastu. Civilprocesa kodekss paredz, ka visiem pušu iesniegtajiem dokumentiem, kas sagatavoti svešvalodā, jāpievieno pušu apliecināts to tulkojums bulgāru valodā.

9 Lai celtu prasību, ir jāaizpilda kādas īpašas veidlapas? Ja nav, kā lai es izklāstu savu prasījumu? Vai ir kādi īpaši elementi, kas ir ietverami iesniedzamajos dokumentos?

Prasības pieteikumiem jābūt sagatavotiem rakstveidā. Šim nolūkam nav īpašu veidlapu, izņemot (Tieslietu ministrijas apstiprinātas) veidnes, ko izmanto izpildrakstiem, pieteikumiem par izpildrakstu izsniegšanu un citiem dokumentiem saistībā ar lūgumrakstiem par izpildrakstiem saskaņā ar Civilprocesa kodeksu. Civilprocesa kodeksā ir noteiktas vairākas minimālās prasības attiecībā uz prasības pieteikumiem, bet to formāts nav noteikts. Atbilstoši Civilprocesa kodeksam prasības pieteikumā jābūt ietvertai norādei uz tiesu, prasītāja un atbildētāja un, ja piemērojams, viņu likumīgo pārstāvju vai pārstāvju vārdiem un uzvārdiem vai nosaukumiem un adresēm, prasītāja personas identifikācijas numuram, kā arī faksa numuram un teleksam, ja tāds ir; prasības summai, ja to var novērtēt; prasības pieteikuma pamatā esošo apstākļu izklāstam, prasības priekšmetam, kā arī prasības pieteikumu iesniegušās personas parakstam. Prasības pieteikumā prasītājam jānorāda, kādus pierādījumus tas iesniedz un kādus faktus tas ir iecerējis apliecināt ar pierādījumiem, kā arī jāiekļauj visi tā rīcībā esošie rakstiskie pierādījumi.

Prasības pieteikums jāparaksta prasītājam vai prasītāja pārstāvim. Ja prasību ceļ pārstāvis, rīkojoties prasītāja vārdā, prasības pieteikumam jāpievieno pilnvara, kurā apliecināts, ka pārstāvis ir pilnvarots celt prasību. Ja prasītājs nezina, kā parakstīt prasības pieteikumu, vai nevar to izdarīt, pieteikums jāparaksta pilnvarotai personai, norādot iemeslus, kāpēc to nav parakstījis prasītājs. Prasības pieteikumu iesniedz tiesā eksemplāru skaitā, kas atbilst atbildētāju skaitam.

Prasības pieteikumam jāpievieno pilnvara, ja prasības pieteikumu iesniedz pārstāvis; dokuments, kas apliecina valsts nodevu samaksu, un prasības pieteikuma un tā pielikumu kopijas, pa vienai kopijai katram atbildētājam.

10 Vai man ir jāmaksā tiesas izdevumi? Ja, jā, – kad? Vai man jāapmaksā advokāts no prasības iesniegšanas brīža?

Par prasības celšanu tiesā ir jāsamaksā tiesas izdevumi, kuru apmērs ir atkarīgs no prasības summas un tiesāšanās izdevumiem. Ja prasības summu nevar novērtēt, tiesas izdevumu apmēru nosaka tiesa. Prasības summu norāda prasītājs. Prasības summa ir lietas priekšmeta novērtējums naudas izteiksmē.

Jautājumus par prasības summu var uzdot atbildētājs vai tiesa pēc savas ierosmes ne vēlāk kā pirmajā tiesas sēdē. Ja norādītā summa ir nereālistiska, prasības summu nosaka tiesa. Ir divu veidu tiesas izdevumi — vienkārši un proporcionāli. Vienkāršos izdevumus nosaka, pamatojoties uz materiālajiem, tehniskajiem un administratīvajiem tiesāšanās izdevumiem. Proportionālos izdevumus nosaka, pamatojoties uz iesaistīto summu. Šo summu iekasē, kad tiek iesniegts pieteikums par aizsardzības vai tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un par tāda dokumenta izsniegšanu, par kuru jāmaksā nodevas, atbilstoši Ministru padomes apstiprinātajam tarifam.

Tiesas izdevumus parasti samaksā ar bankas pārskaitījumu uz tiesas kontu, kad tiek iesniegts pieteikums. Katrai pusei iepriekš jāsamaksā tiesai prasītā pakalpojuma izmaksas. Pēc abu pušu pieprasījuma vai pēc tiesas ierosmes visas izmaksas sedz abas puses vai viena no pusēm atkarībā no apstākļiem.

Tiesas izdevumi nav jāmaksā prasītājiem, kas ir kooperatīvu strādnieki, darbinieki un locekļi, prasībās, kas izriet no darba attiecībām; prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu; prokurora celtās prasībās; prasītājiem prasībās par nelikumīgiem zaudējumiem, kas izriet no noziedzīga nodarījuma, saistībā ar notiesājošu spriedumu, kam ir *res judicata* spēks, un tiesas ieceltiem īpašiem tādas puses pārstāvjiem, kuras adrese nav zināma.

Tiesas izdevumi nav jāmaksā fiziskām personām, kuras tiesa atzinusi par tādām, kam nav pietiekamu līdzekļu. Ja tiek iesniegts pieprasījums piešķirt atbrīvojumu, tiesa ņem vērā personas un viņas ģimenes locekļu ienākumus, apliecinātus aktīvus, civilstāvokli,

veselību, nodarbinātību, vecumu un citus apstākļus. Šādos gadījumos tiesāšanās izdevumus sedz no summām, kas iezīmētas tiesas budžetā. Ja parādnieks iesniedz prasības pieteikumu par bankrota procedūras sākšanu, tiesas izdevumus neiekasē. Tos atskaita no aktīviem, kad īpašums ir sadalīts saskaņā ar Komerclikumu (*Targovski zakon*).

Ja prasība tiek pilnībā vai daļēji apmierināta, tiesa liek atbildētājam samaksāt prasītājam procedūras izmaksu daļu, kas ir proporcionāla prasības daļai, kuru tiesa apmierinājusi (tiesas izdevumi, atlīdzība advokātam, izdevumi saistībā ar ierašanos tiesā un pierādījumu vākšanu). Ja prasītājam piešķirta bezmaksas juridiskā palīdzība, atbildētājam liek atlīdzināt izdevumus proporcionāli prasībai. Ja lieta tiek pārtraukta, atbildētājs ir tiesīgs saņemt atlīdzību par izmaksām; ja tiesa noraida prasības pieteikumu, atbildētājs ir tiesīgs pieprasīt kompensāciju par izdevumiem proporcionāli noraidītajai prasības daļai.

Par atlīdzību advokātam vienojas klients un advokāts, un parasti to samaksā, parakstot juridiskās aizstāvības līgumu atbilstoši samaksas nosacījumiem.

11 Vai ir iespējams saņemt juridisko palīdzību?

Skatīt "Juridiskā palīdzība".

12 No kura brīža tiek uzskatīts, ka prasība ir celta? Vai iestādes sniedz kādu atbildi par to, vai mans prasījums ir vai nav pienācīgi izklāstīts?

Pieteikumus un citu korespondenci, kas saņemta pa pastu, un dokumentus, ko nogādā personīgi tiesas darba laikā, tiesa reģistrē ienākošās korespondences žurnālā saņemšanas dienā. Prasību oficiāli uzskata par celtu dienā, kad tiesa saņem prasības pieteikumu. Ja prasības pieteikumu nosūta pa pastu vai to saņem nepareizā tiesā, to uzskata par saņemtu dienā, kad tas nosūtīts pa pastu, vai dienā, kad to saņēmusi nepareizā tiesā. Tiesa pārbauda prasības pieteikuma pareizību. Ja prasības pieteikums ir kļūdainš vai tam nav pievienoti visi vajadzīgie dokumenti, prasītājam liek novērst neatbilstības nedēļas laikā, un viņu informē, vai viņš ir tiesīgs saņemt juridisko palīdzību. Ja prasītāja adrese nav norādīta un tiesai nav zināma, par to informē, izliekot paziņojumu noteiktā vietā tiesā uz vienu nedēļu. Ja prasītājs nenovērs neatbilstības noteiktajā termiņā, prasības pieteikumu un tā pielikumus nodod atpakaļ. Ja prasītāja adrese nav zināma, prasības pieteikumu glabā tiesas kancelejā, lai tas būtu pieejams prasītājam. Tāpat rīkojas arī gadījumā, kad tiesvedības gaitā tiek konstatētas prasības pieteikuma neatbilstības. Prasību uzskata par celtu dienā, kad tiek saņemts grozītais prasības pieteikums.

Ja, pārbaudot prasības pieteikumu, tiesa to atzīst par nepieņemamu, tā nodod to atpakaļ. Prasības pieteikuma atpakaļnodošana prasītājam neliedz atkārtoti iesniegt tiesā prasības pieteikumu, tomēr šādos gadījumos prasību uzskata par celtu dienā, kad notiek atkārtota prasības pieteikuma iesniegšana.

Tiesu iestādes nesūta īpašu dokumentu, kurā apstiprina, ka lieta ir pienācīgi iesniegta, bet tiek veiktas konkrētas procedūras, lai to apstiprinātu. Kad prasības pieteikums ir pienācīgi sagatavots un iesniegts un tam ir pievienoti visi vajadzīgie dokumenti, tiesa nosūta tā kopiju atbildētājam. Kopijā iekļauj prasības pieteikuma pielikumus. Atbildētājam pieprasa sniegt rakstisku atbildi viena mēneša laikā un norāda, kāda informācija ir jāiekļauj atbildē. Atbildētāju arī informē par sekām, kas iestāsies, ja atbildētājs nesniegs atbildi vai neīstenos savas tiesības, un par to, vai ir pieejama juridiskā palīdzība, ja atbildētājs ir tiesīgs to saņemt. Atbildētāja rakstiskajā atbildē jānorāda tiesa un lietas numurs; atbildētāja un, ja piemērojams, tā likumīgā pārstāvja vai pārstāvja vārds un uzvārds vai nosaukums; atbildētāja nostāja attiecībā uz prasības pieteikuma pieņemamību un būtību; atbildētāja nostāja attiecībā uz apstākļiem, ar kuriem prasības pieteikums ir pamatots; argumenti pret prasības pieteikumu un apstākļi, ar kuriem tie pamatoti; tās personas paraksts, kura iesniegusi atbildi. Atbildē uz prasības pieteikumu atbildētājam jānorāda, kādus pierādījumus tas iesniedz un kādus faktus tas ir iecerējis apliecināt ar pierādījumiem, kā arī jāiekļauj visi tā rīcībā esošie rakstiskie pierādījumi. Atbildei uz prasības pieteikumu jāpievieno pilnvara, ja atbildi iesniedz pārstāvis, un atbildes un tā pielikumu kopijas, pa vienai kopijai katram prasītājam. Ja atbildētājs neiesniedz rakstisku atbildi noteiktajā termiņā vai nedara zināmu savu nostāju, neceļ iebildumus, neapstrīd kopā ar prasības pieteikumu iesniegta dokumenta patiesumu, neizmanto savas tiesības iesniegt pretprasību, izrietošu prasību vai neaicina tiesīgu trešo personu iestāties lietā viņa vārdā, viņš zaudē iespēju to darīt vēlākā datumā, izņemot, ja šādas bezdarbības iemesls ir īpaši neparedzēti apstākļi.

Pēc iesniegto prasības pieteikumu pareizības un pieņemamības pārbaudes tiesa izlemj, kā turpināt lietu, un atbild uz pušu jautājumiem un iebildumiem par visiem pirmstiesas jautājumiem un pierādījumu atzīšanu. Tiesa var arī noteikt, ka ir jāizmanto mediācija vai citi brīvprātīgas strīdu izšķiršanas līdzekļi.

Tiesa ielāno lietas izskatīšanu atklātā tiesas sēdē, uz kuru tā uzaicina ierasties puses. Tiesas kancelejas pārzinis nosūta pusēm pavēstes par ierašanos tiesā un iesniedz tām tiesas lēmuma kopiju.

Komerclietās Civilprocesa kodekss paredz dokumentu savstarpēju apmaiņu starp pretējām pusēm. Kad atbilde ir saņemta, tiesa nosūta tās kopiju kopā ar pielikumiem prasītājam, kurš var iesniegt papildu prasības pieteikumu divu nedēļu laikā. Papildu prasības pieteikumā prasītājs var papildināt un precizēt sākotnējo prasības pieteikumu. Pēc papildu prasības pieteikuma

saņemšanas tiesa nosūta tā kopiju kopā ar pielikumiem atbildētājam, kurš var sniegt atbildi divu nedēļu laikā. Papildu atbildē atbildētājam jāsniedz atbilde uz papildu prasības pieteikumu.

Kad ir pārbaudīta apmainīto dokumentu pareizība un iesniegto prasības pieteikumu pieņemamība, tostarp prasības summas un citi pušu pieprasījumi un iebildumi, tiesa izlemj par visiem pirmstiesas jautājumiem un pierādījumu atzīšanu. Tiesa nosaka datumu lietas izskatīšanai atklātā tiesas sēdē, uz kuru tā uzaicina puses, nosūtot prasītājam papildu atbildi, un paziņo savu lēmumu pusēm. Tā var noteikt, ka ir jāizmanto mediācija vai citi brīvprātīgas strīdu izšķiršanas līdzekļi. Kad, apmainoties ar dokumentiem, ir iesniegti visi pierādījumi, un kad ir panākta vienošanās, ka nav vajadzības pusēm apmeklēt tiesas sēdi, un ja puses tā vēlas, tiesa var rīkot tiesas sēdi aiz slēgtām durvīm, sniedzot pusēm iespēju iesniegt rakstiskus aizstāvības argumentus un atbildes.

Civilprocesa kodeksā ir ietverti īpaši noteikumi, kas reglamentē konkrētas procesuālās normas — saīsināto tiesāšanās procedūru, tiesvedību laulības lietās, civilstāvokļa lietas, tiesu nespēju, īpašuma dalīšanu tiesā, īpašumtiesību aizsardzību un atjaunošanu, juridiskus aktus, kolektīvu tiesāšanos un lūgumrakstus par izpildrakstiem, nodrošinājuma tiesvedību, pieteikumus par aizsardzību, kā arī izpildes tiesvedību. Komerclikumā ir paredzēti īpaši noteikumi par maksātnespējas procedūrām un ar tām saistītajiem prasības pieteikumiem.

13 Vai es saņemšu precīzas ziņas par notikumu turpmāko attīstības gaitu (piemēram, laiku, kad man ir jāierodas tiesā)?

Tiesa nosūta pusēm pavēsti par ierašanos uz tiesas sēdi. Ja lietas izskatīšana tiek atlikta, puses, kuras pienācīgā kārtībā uzaicinātas ierasties tiesā, nesaņem pavēsti par ierašanos uz nākamo tiesas sēdi, ja tās datums ir paziņots pusēm tiesas sēdes laikā. Tiesas pavēsti izdod ne vēlāk kā nedēļu pirms tiesas sēdes. Šo noteikumu nepiemēro izpildes tiesvedībā. Tiesas pavēstē norāda tiesu, kas to izdevusi, uzaicinātās personas vārdu un uzvārdu vai nosaukumu, to, kādā lietā un kādā statusā puse tiek izsaukta uz tiesu, tiesas sēdes vietu un laiku, kā arī juridiskās sekas neierašanās gadījumā.

Tiesa iesniedz pusēm visu to lēmumu kopijas, kurus var atsevišķi pārsūdzēt.

Pusēm paziņo tiesas noteiktos termiņus procesuālo darbību veikšanai, bet ne likumā noteiktos termiņus.

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 19/04/2018